

Innsatsområde/ tverrgående tema	Tiltak	Resultat- og effektmål	Partnere
Politiske prioriteringer			
Oslofjorden			
Energi	* Politikk: Statens rolle som ansvarlig for Norges internasjonale forpliktelser.		
Jernbane	* Fortsette påvirkningsarbeidet for at tog MÅ være foretrukket transportform i Osloregionen, påvirke staten.		
Overordna strategier:			
	* Politisk påvirkning: jobbe for at terskelverdien for anbud i offentlig innkjøp løftes fra NOK 100.000,- til NOK 300.000, slik at kommunene enklere kan benytte lokale leverandører.		
	* Forprosjekt Sosialt entreprenørskap - jf work-shop.		
	* Være aktiv på å søke midler (f.eks. EU-midler eller NFR eller også samarbeid med næringsliv?) for uttesting av diverse piloter som kan løse sammensatte utfordringer. Osloregionen som testbed for bl.a.: - o Rensemoduler rensing Oslofjorden(presentert torsdagen): -teste ut containere løsninger hvor nitrater og fosfater tas ut. Lære av andre land. Søke midler om pilotering og oppskalering. - o Naturrestaurering - o Utenforskap og gjøre klar til jobb. Redusere nullskatteytene. Søke prosjektmidler: F.eks.: - lære og trene på digitale verktøy. Bruke teknologi (f.eks. AI kurs) på noen uker for de som ha Mål færre utenfor - Fremme modeller som f.eks. folk «ansettes» på NAV. Mer betalt for hvert trinn videre over. - Lavterskel: Arbeidstreningskurs som del av utdanning -sommerjobber. - Ungt entreprenørskap bruke. - o Beredskap og scenarier. Hva er scenarie/forsightmetodikk?? for Osloregionen hvis olje og gass utfases, krig, økologisk krise. Hva må vi i Osloregionen være obs på. Kunne Oslo kommune ledet noe? DSB? - o Tilgjengeliggjøring og kommunikasjon rundt hvordan bruke oversikter som ligger i GIS som kunnskapsgrunnlag for å utvikler regionen		
	* Politikeropplæring innen hvorfor tenke i Osloregionperspektiv og arealplanlegging og by- og stedsutvikling? Lage godt kurs inkl. hensyn som må avveies som tilbys til politikere. Samarbeid NMBU, Holth og Winge ++, faggrupper ansvar innen sine tema. Fagtema: Noe innen hver faggruppe og tverrsektorielle satsinger, eks: o Helhetlig og kompakt areal og transportplanlegging –hvorfor det gir så mange fordeler	Resultatmål: En samlet opplæringsøkt fysisk med stømmemulighet og opptak/materiell tilgjengelig for gjenbruk. Både lang versjon og kort versjon (opptil time?) som tas opp og kan gjenbrukes for kommunestyre i mange kommuner.	NMBU, faggruppene

	o Hvorfor også innlandskommunene er viktig for vannkvalitet Oslofjorden.		
Innsatsområder			
Kokurransekraft og næringsutvikling:			
	Utviklingsprosjekt på tvers av kommunene innen helsenæringen:	Øke sysselsatte i næringen og styrke samfunnssikkerheten og	KSF, Helseforetakene og næringen.
	* Kartlegge arealer, kompetanse, lokaler for legemiddelproduksjon, helseteknologi.	Tiltrekke seg investeringer i helsenæringen	Regionale KI-sentere
	* Arena for samspill		
	* Kartlegging av næringsareal	Rett virksomhet på rett sted sted - ABC-prinsippet	
	* Kompetanseutvikling og -oppbygging samt koordinere hvordan fylkene jobber med regionale planer for kompetanse og næringsutvikling.	Mål/effekt: Klarer vi å påvirke FK'ene i samme retning? Måles også på om vi treffer/matcher det næringslivet etterspør	
	* Øke kompetansen i bedrifter(lavterskel). Nettverksbygging for at bedrifter blir kjent med og vil benytte seg av videre- og etterutdanning. Inspirasjon fra NMBU - Kristine	Beholde arbeidskraft.	universiteter/ fagskoler. Prosjekt i faggruppen for næring.
	*Prosjekt: Hva må til for å klargjøre en bedrift for å ta imot og beholde internasjonal kompetanse -kulturbygging. Mål: rekruttere og beholde. Hvordan: pilot - samarbeid mellom regioner/kommuner.		Regioner og kommuner
Klima, miljø og natur:			
	* Arrangement: Arrangere felles ryddedag blant kommunene i Osloregionen med mål om å fjerne fremmedarter (invasive planter)		
	* Prosjekt/kartlegging: Kartlegging av de økologiske korridorene i Osloregionen (samarbeid mellom kommunene).		
	* Prosjekt - Skog (skogpleie/skogsdrift) - EU-prosjekt	Resultatmål: Kunnskapsøkning i befolkning/skogeiere/kommunene. Effekt: økt kunnskap blant skogeierne i Osloregionen	NMBU, Norges skogeierlag, landbrukskontorer
	* Natur i by - Bakgrunn: Klimatilpassning, økte temperaturer i by, mangler grøntstruktur i bykjerner (ikke tilstrekkelig fokus på klimatilpasning tidligere)	Resultatmål: Kunnskap om muligheter og metodikk for revegetering av grå flater/Effektmål: Økt robusthet mot klimaendringer, bedre levekår i byer, helseeffekt, estetikk i by	
	* Felles kunnskapsgrunnlag (kart og utredning) om arealer med behov og som er egnet for naturrestaurering, jf. mål om 30 % restaurering innen 2030.	Reslutatmål: Et kartlag/utredning alle kommuner kan benytte som kunnskapsgrunnlag/Effektmål: Bidra til at vi faktisk når målet med å restaurere 30% innen 2030	Fylkeskommuner, Miljødirektoratet, søke støtte fra NFR og andre?
	* Utarbeide felles kunnskapsgrunnlag og samarbeide om kompetanse/metoder for hvordan kommuner kan jobbe for å fremme utbygging av fornybar energi MED LAVT KONFLIKTNIVÅ i regionen:	Resultatmål:	Miljødirektoratet, NVE, Fylkeskommuner som er aktive på dette, Fornybar Norge og næringsaktører

		* Utarbeidet kart over grå arealer, arealer langs vei/infrastruktur som kan være aktuelle å vurdere for solkraft (ev. også andre typer fornybarproduksjon). (Multiconsult og Innlandet FK har muligens allerede utarbeidet noe slikt?) * Aktivt trykke på utvikling at varmekart ala Oslos, tilby nasjonalt til alle kommuner * Erfaringsutveksling/samarbeide om «oppskrifter»/veiledning til næringsaktører og andre om hvordan lykkes med etablering av sol på tak/vegger/installasjoner i næringsområder, områder med større formålsbygg, boligområder etc. (forretningsmodell, juss, avtaler mm) Effektmål: * Økt produksjon av fornybar strøm og varme uten vesentlige arealkonflikter eller negativ påvirkning på andre hensyn * Kommunene i regionen blir foregangskommuner innen hvordan følge opp følgende punkt i SPR for klima og energi: "Statlige, regionale og kommunale organer skal i sin planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven eller annen lovgivning legge til rette for: A) arealbruk og løsninger som reduserer klimagassutslippene, opprettholder arealenes evne til karbonopptak- og lagring og støtter omstilling til et lavutslippssamfunn B) effektiv og fleksibel energibruk C) utbygging av fornybar energi	
Transport og mobilitet:			
	* Utfordre fylkeskommuner og SVV til mer forpliktende samarbeid med kommunene for tilrettelegging for gående, sykling, kollektiv (vridning mot grønnere mobilitet) også i mindre by- og tettstedsområder i Osloregionen.	Resultatmål:	Østlandssamarbeidet, veiieierbit av FK, SVV
		A) Ha gjennomført dialogmøte, workshop eller lignende mellom fylkeskommunene, SVV og kommuner om hvordan lykkes bedre sammen med å få opp tilrettelegging for gående, syklende og kollektivt også i mindre by- og tettstedsområder. Tema er både gang-sykkeltilrettelegging og hvordan hindre at kollektivt bygges ned- pris (viktig for sosial bærekraft) og frekvens.	
		B) Løfte temaet også i aktuelle høringer, mot politikere nasjonalt mm	

		Effektmål:	
		A) Komme et steg nærmere forpliktende samarbeid og prioriteringer innen gang/sykkeltilrettelegging på tvers av fylkeskommuner, SVV og kommuner i mindre by/tettstedsområder (ala Mossepakke, Buskerudbypakke mm -Innlandet ha muligens pakker i byer også utenom de pekt på i NTP, f.eks. Hamar?)	
		B) Bidra til større resultater fordi pragmatiske løsninger blir søkt (for eksempel ikke bygge top notch alltid, men få aksept (også fra SVV) til å velge rimeligere løsninger hvis det er det som om det er det som er realistisk.)	
	* Videreføre: Dialog med Bane Nor og andre relevante aktører for å legge til rette for multimodale transportløsninger, som sikrer trygg og effektiv overgang mellom ulike transportformer, som annen kollektiv, sykkel og bil (sykkel- og pendlerparkering), inkludert autonom mobilitet.		
	* Medvirke til at tog reelt sett er foretrukket transportform i Osloregionen, buss og tog bør ikke gå parallelt. Krever mer dialog mellom stat og FK.		
By- og regionutvikling:			
	* Prosjekt: styrke helsenæringen og helsetjenesten i regionen gjennom å gjennomføre prosjektet «En vei inn for helsenæring» med utgangspunkt i pilotprosjektet til Asker, Drammen, Lier og Øvre Eiker kommune hvor målet er å styrke offentlig privat samarbeid mellom helsenæringen og kommunene, samt gi gode forutsetninger for etablering og vekst i helsenæring i regionen.		
	* Prosjekt: forbedre kollektivtilbudet spesielt med buss mellom byene i Osloregionen. Fokus på bedre samordning slik at f.eks. rutetilbudet til store arbeidsplasser (som bl.a. Kalnes sykehus) blir satt opp slik at ansatte kan bruke buss til/fra jobb.		
	* Infrastruktur med innenforskap	Resultatmål: 95% innenforskap/Effekt: Økt deltakelse i aktiviteter, arbeidsliv, mm	
	* Bidra til bedre samordning mellom statlige instanser: sykehus og stasjonsutvikling. Statens handlinger setter unødige begrensninger for kommunenes handlingsrom, når staten ikke følger egne retningslinjer.		
	Regional areal- og transportplan for Osloregionen * Møte med alle arealplanleggere i regionen * Regional Arealanalyse av næringsarealer	Resultatmål: * Arealavklring bidrar til å gjøre regionen attraktiv for invetsering, bedriftsetablering og næringsutvikling * Osloregionen og Østlandssamarbeidet slås sammen	
	* Fortetting av næringsbygg		
	* Jobbe med boligpolitikk- Osloregionen løfte kunnskap om hvordan boligsituasjonen utvikler seg. Må finne løsninger hvor eldre har godt alternativ og at arbeidskraft som trengs har mulighet og råd til å finne et sted å bo.		

Tverrgående temaer			
Sirkulærøkonomi:			
	* Forprosjekt "Circle scan" rundt f.eks tekstilhåndtering	Resultatmål: Kunnskap til å bygge et hovedprosjekt.	Partnerer i en prosjektf finansiering
	Samle kommuner og ordførere for å sette noen mål om sosialt entreprenørskap og sirkulær økonomi, knyttet til områdene som ekspertgruppen for virkemidler for sirkulær økonomi: * samspill på tvers av kommuner for reparasjon, ombruk, og koble det til sosialt entreprenørskap * Samarbeid med næringslivet, produsenter, og salgslodd om mer reparasjon.	Spille hverandre gode på sirkulærøkonomi, gjennom erfaringsdeling og samarbeid. Effektmål: lønnsomhet for virksomheter med forretningsområdet som kombinere sosial entreprenørskap og sirkulærøkonomi	Tekstil-/klesprodusenter, avfallsselskap.
	* Utarbeide felles strategi i Osloregionen for gjenbruk -velge ut noen materialstrømmer å fokusere på i oppstart, f.eks. bygningsmaterialer og tekstil. La markedet finne de mange ulike løsningene. Hente inspirasjon fra ASSET et InterReg. prosjekt – grensekryssende. Sett på mange av de logistiske løsningene.	Effektmål: Bidra til å utvikle markedet innen gjenbruk, samt tiltak både innen "anskaffelser, avskaffelser og ikke-skaffelser"	Innsikt, IKSer innen renovasjon. Klynger som Sirkula. Enkeltbedrifter som Sirken, Ombygg, Remadrass, Omtre og mange flere!
	* Prosjekt: Hvordan planlegge og tilrettelegge for industriell symbiose. EU- prosjekt.	Kunnskapsdeling.	
	* Kommunens rolle innen å utvikle markeder i klima- og miljøvennlig retning: For eksempel gjennom krav i anskaffelser og å se felles på hvordan bruke ny hjemmel om utslippsfrie bygg- og anleggsplasser.	Resultatmål: Oppfølging av workshop som arrangeres i høst -med felles markedsdialog innen noen spissede tema	
Grønn næringstransport:			
	* Godsoverføring fra veg	Resultatmål: øke ladepunkter, øke kapasiteten på bane,	
	* Videreføre dialog med statlige aktører		
	* Delta på "Nasjonal samarbeidsarena for vare- og nyttetransport."		
	*Følge opp og videreutvikle prosjektet om energistasjoner: Videreutvikle i retning gjennomføring/faktisk bygging av stasjoner. Søke om midler til offentlig-privat samarbeid om etablering? Være OBS på å også se på biogass. Ofte ikke plass til fellesløsninger for både el og biogass, se på når separate løsninger er nødvendig. Presse på for alle inn/utfartssteder til Oslo	Resultatmål: Sette søkelys på regelverk som kan påvirke, f.eks. også i krysningsfelt energi/transport -problemstilling nettariffer. Regelverkspåvirkning:	
		Lage flere workshoper: Samle kommuner og de som vil bygge ut. De Osloregionen allerede samarbeider om.	
	* Påvirkningning innen gods for tog- løfte i alle anledninger det er mulig å løfte. - mer gods på tog.		
Kraft og energi			
	* Prosjekt/kartlegging. Kartlegging av eksisterende kraftsituasjon i den enkelte kommune i Osloregionen (status kraftbalanse, innmeldt kraftbehov, ledig kapasitet, status energieffektivisering i kommunen, status trafoer, status lokalt og regionalt nett, status bruk og utbygging for sol, vinn, fjernvarme og bruk og utbygging (Asker er med i et pilotprosjekt rundt dette som kan brukes som mal).		

	* Arrangement. Arrangere et seminar som ut med et felles kunnskapsgrunnlag som belyser regionens energieffektiviseringspotensiale, kraftbehovet, nettutfordringer og energimix muligheter.		
	* Forskning på ny energiproduksjon, eks. solkraft NMBU. Mal for kunnskapsgrunnlag for energi og kraft i regionene? Kartlegge hvordan dette er gjort, lage oversikt over hva slags kunnskap vi trenger opp mot energibehovet nå og i fremtiden. Kunnskapsbygging rundt energibehov, bygge kunnskap hos politikere.		
Miljøtilstanden i Oslofjorden, vann og vassdrag			
	* Arrangement eller prosjekt: Bidra til økt oppmerksomhet rundt konsepter om kan bidra til forbedret vann- og livskvalitet i Oslofjorden ved å løfte frem konsepter som HIAS How20 (biologisk nitrogenrensing) og RAY-rigs løsning som bedrer vekstvilkårene i fjorden		
	* Polisk påvirkning: Bidra til at staten følger opp sine forpliktelser og rydder opp deponeringen av nærmere 1000-2000 tonn ammunisjon som over flere 10-år har blitt dumpet i Mjøsa og som på sikt kan gi utslipp med svært negative konsekvenser for Oslofjorden.		
	*Prosjekt: restaurere fjordnatur og blå-grønn områder (bekker/vassdrag som ender i fjorden)		
	* Ny tenkning og ny teknologi for avløp. Det er også sirkulær økonomi. Osloregionen en døråpner for alternative løsninger for vann og avløp. Utfordre vann- og avløpsetatene, og løfte alternativer fra bl.a. Ås. Å løfte det på Osloregion-nivå gjør at vi kan se bredere enn selvkostområdet. Pilotområder, teste og for noen områder, kommuner. Potensielt redusere økningen i kommunale avgifter.	Innovative, miljø- og konstadseffektive alternative løsninger til dagens avløpssysteme	
	* Samarbeide om kommunikasjon rundt hvorfor det er viktig at også innlandskommuner jobber for forbedring av Oslofjorden og om vannkvalitetsutfordringer	Resultatmål: a) studietur til Østersjøen som hadde samme problem -hvordan løste de det? Landbruk, industriutslipp. b) Påvirke tydeligere nasjonale rammer c) Kommunikasjonsmaterieill til bruk med lokalpolitikere og andre Effektmål: Få ned P og N i vannet og få en friskere fjord	
	*Prosjekt: Best practice- kommunal avløpsrensing	Kunnskap og kompetanseheving i kommunene	Faggruppen KM
	* Bygge kunnskap og forståelse blant grunneiere og andre for hvordan situasjonen i Oslofjorden påvirkes av tiltak og aktivitet i nedslagsfeltet. Utslipp i ferskvann som først får betydning når det kommer ut i saltvann.		Bruke lokale media.
Internasjonal profilering			
	* Velge ut noen kompetanser i samarbeid med studiesteder som man prioriterer.		
Andre innspill			
	Skulle hatt trafikklys for status på gjeldende handlingsprogram og de ulike tiltakene der.		

	Utmelding av Osloregionen? Vise merverdien. Hvordan kan Osloregionen jobbe bedre med og for kommunene, hvordan koble sammen med IPR-ene regionalt? Ha egne kontaktpunkt i kommunene som ikke er kommunedirektørene? Stram kommuneøkonomi påvirker alle og gjør at alt en bruker penger på må begrunnes bedre.	
	Slå sammen Osloregionen og Østfoldsamarbeidet	